

Uudenkaupungin autotehtaan liikennetarpeet

Joulukuu 2022

Sisällys

1. Auto- ja akkutehtaan kuljetukset ja henkilöliikenne (kevät 2022)	3
2. Autotehtaan ympäristön liikennejärjestelyt	4
• Jalankulku- ja pyöräilyväylien hoito ja kunto	5
• Uusi liittymä Raumantieltä akkutehtaan kohdalle	6
• Autonrakentajantien jalankulku- ja pyöräilyjärjestelyt	7
• Autotehtaankadun järjestelyt autotehtaan P-alueen kohdalla	8
3. Kantatien 43 (Kalannintie, Laivanrakentajantie) liikennejärjestelyt	9
• Kt 43 Kurjenpolun ja Autotehtaankadun liittymät	10
• Kt 43 Laivanrakentajantien, Rantakadun ja Hangontien liittymäjärjestelyt	11
• Kt 43 Uusikaupunki-Laitila jkp-väylän puuttuva osuus välillä Kalanti-Kodjala	12
• Kt 43 puuttuva tievalaistus välillä Kalanti-Laitila	12
• Vt 8 / kt 43 Laitilan eritasojärjestelyt	13
4. Joukkoliikenneyhteydet	14
• Autotehtaan työmatkavuorot	15
• Normaali vuoroliikenne ja Uudenkaupungin sisäinen liikenne	16
5. Valmet Automotiven liikkumissuunnitelman toimenpiteet	17

Esipuhe

Uudenkaupungin autotehtaan kuljetuksia ja niihin liittyviä liikenneyhteyksien kehittämistarpeita tarkasteltiin Uudenkaupungin, Varsinais-Suomen liiton ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tilaamassa selvityksessä vuonna 2011 ja sen päivityksessä vuonna 2013. Sen jälkeen sekä liikennejärjestelmässä että Valmet Automotiven autotehtaan ja sen yhteyteen valmistuneen akkutehtaan kuljetustarpeissa on tapahtunut paljon muutoksia, minkä vuoksi kehittämistarpeiden kuvaus on haluttu päivittää.

Samaan aikaan tämän työn kanssa on ollut käynnissä autotehtaan työmatkaliikenteen kehittämishanke, jossa on mm. tehty henkilökysely työmatkaliikkumisesta ja järjestetty työpajoja kehittämistarpeista. Hankkeessa on keskitytty autotehtaan omiin kehittämistoimenpiteisiin ja ne on raportoitu erikseen, mutta hanke on tuottanut henkilöliikenteen kehittämistarpeita ja -ehdotuksia myös muille tahoille mm. joukkoliikenneyhteyksistä ja liikennejärjestelyistä. Tässä työssä ne on koottu yhteen tavaraliikenteen kehittämistarpeiden kanssa.

Selvityksen laatimista on seurannut ja ohjannut työryhmä, johon ovat kuuluneet: Riitta Kumpulainen, Valmet Automotive
Olli Keräjä, Valmet Automotive
Toni Reunanen, Valmet Automotive
Leena Arvela-Hellen, Uusikaupunki
Henriikka Lohtaja, Uusikaupunki
Teemu Vaahtera, Uudenkaupungin satama
Soile Koskela, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Juha Mäki, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Noora Huhtaniemi, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Salla Murmann, Varsinais-Suomen liitto
Heikki Saarento, Varsinais-Suomen liitto

Selvityksen on tehnyt Linea Konsultit Oy, jossa työstä on vastannut Sakari Somerpalo. Samanaikaisesta autotehtaan liikkumisen ohjauksen hankkeesta on vastannut Ville Voltti Mobinet Oy:stä.

1. Auto- ja akkutehtaan kuljetukset ja henkilöliikenne (kevät 2022)

Autotehdas

- Autotehtaan kuljetusmäärät vaihtelevat tuotantotilanteen mukaan. Keväällä 2022 autotehtaalla purettiin 130-150 ja lastattiin 80-100 traileria päivässä, lisäksi valmiiden autojen kuljetuksia oli noin 50 autonkuljetustraileria satamaan ja takaisin päivässä. Loppusyksyllä 2022 tehtaalla purettiin 70-80 ja lastattiin 50-60 traileria päivässä, vuonna 2023 tuotannon odotetaan taas kasvavan.
- Pääosa kuljetuksista tapahtuu Uudenkaupungin sataman kautta, osa Hangon satamasta. Tulevaisuudessa muutkin reitit ovat mahdollisia. Uusien hankkeiden myötä konttikuljetusten osuus voi kasvaa.
 - Nykyiset kuljetussuunnat: noin 70 % Uudenkaupungin satama ja 30 % valtatie 8 etelään.
- Autotehdasta palveleva laivaliikenne Uudenkaupungin satamasta (syksy 2022):
 - 2 lähtöä viikossa Travemundeen ja takaisin, pääosin autotehtaan tavaraa, ei autotehtaan hankkimaa liikennettä.
 - valmiiden autojen kuljetus: 1 lähtö viikossa Bremerhafeniin, on autotehtaan itse hankkimaa liikennettä.

Akkutehdas

- Akkutehtaalle tulee ja lähtee tällä hetkellä noin 10 traileria päivässä (syksy 2022).
- Seuraavan viiden vuoden aikana määrän arvioidaan 3-4-kertaistuvan.
 - Nykyiset kuljetussuunnat: noin 60 % Uudenkaupungin satama ja 40 % valtatie 8 etelään.

Henkilöliikenne

- Keväällä 2022 auto- ja akkutehtaalle kulki töihin noin 800-900 henkeä Turun suunnasta, noin 500-600 henkeä Rauman suunnasta ja noin 150-200 henkeä Laitilan suunnasta (kevät 2022). Pääosa pendelöijistä tekee vuorotyötä.
- Sekä pendelöijien henkilöautomatkojen että tehtaalle suoraan kulkevien työmatkabussien pääreitti on Kalannintie (kt 43) Uudestakaupungista Laitilaan ja sieltä edelleen valtatieltä 8 pitkin etelään Turun ja pohjoiseen Rauman suuntiin.

2. Autotehtaan ympäristön liikennejärjestelyt

Jalankulku- ja pyöräilyväylien hoito ja kunto

- Jalankulku- ja pyöräilyväylien talvihoito sai autotehtaan henkilöstökyselyssä eniten negatiivisia kommentteja. Talvihoidon ajoitus ja kolmivuorotyö on haastava yhtälö. Viime talvi 2021-22 oli erityisen vaikea talvihoidon kannalta.
- Myös pyöräteiden päällysteen kunto on osin hyvin heikko ja sai kyselypalautetta.

Tilanne

- Autotehtaalte johtavat kaupungin jalankulku- ja pyörätiet ovat kunnossapidon ykkösluokassa.
- Tämän vuoden (2022) päällystysurakassa tapahtuu merkittävää paranemista tehtaan välittömässä läheisyydessä.
- Kesällä on tehty joukkoistamalla päällysteiden kuntokartoitus, jonka pohjalta kaupunki laatii päällystysohjelman. Kartoitustulosten käsittely on meneillään, päällystys- ja kunnostusohjelma valmistuu vuoden 2023 alkupuolella käytettäväksi kevään kilpailutuksiin ja tulevien vuosien kunnostuksiin.
- Uudenkaupungin kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma on hyväksytty valtuustossa toukokuussa 2022. Sen tavoiteverkkokartalla on määritetty pyöräteiden hierarkia pää/laatureitit ja muut reitit.

Jatkotoimet

- Kaupunki jatkaa päällysteiden parantamista keväällä laadittavan päällystysohjelman mukaisesti ja priorisoi talvikunnossapidossa jatkossakin autotehtaalte vieviä pääreittejä.

Uusi liittymä Raumantieltä akkutehtaan kohdalle

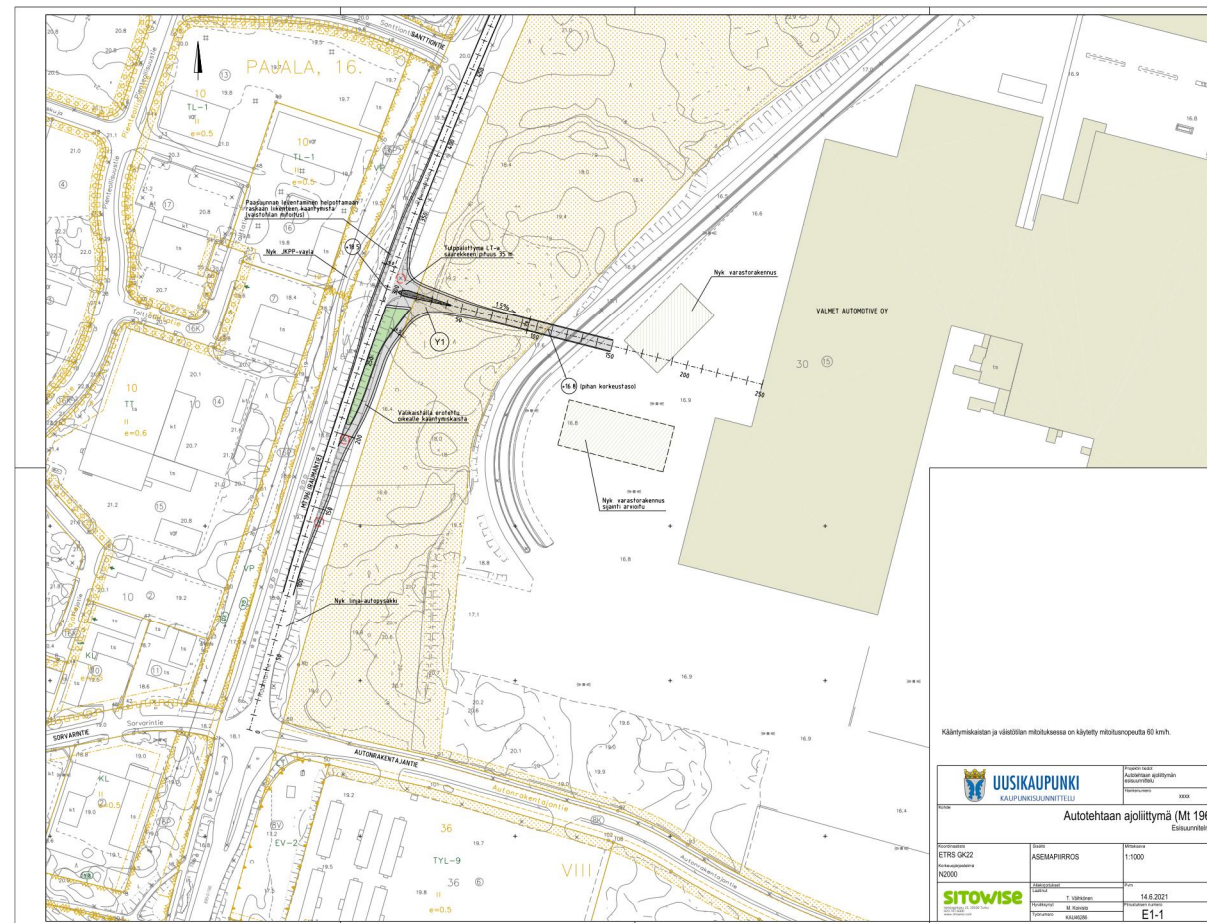
- Uusi liittymä palvelee tehtaan tavaraliikennettä, se ei ole tarkoitettu henkilöauto- eikä jalankulku- ja pyöräliikenteelle. Toteutuessaan liittymä samalla vähentää Autotehtaan kadun raskasta liikennettä.
- Liittymästä on tehty alustava suunnitelma (kuva), muotoilu on samanlainen kuin etelämpänä Autonrakentajantien liittymässä.

Tilanne

- Kaupunki toteuttaa liittymähankkeen. Uuden liittymän vaatima kaavamuutos on hyväksytty joulukuussa 2022 ja suunnitelmien täydentäminen rakennussuunnitelmaksi alkamassa. Liittymä rakennetaan vuoden 2023 kevään/kesän aikana.
- Autotehdas suunnittelee alueensa lounaiskulmaan trailereiden pysäköintialuetta, johon liikenne satamasta ohjataan. Työt käynnistynevät vuoden 2023 aikana ja jatkuvat vuoteen 2024. Uusi liittymä palvelee myös tätä liikennettä.

Jatkotoimet

- Kaupunki ja autotehdas keskustelevat hankkeidensa sisällöistä ja ajoituksista ja synkronisoivat toimenpiteiden aikatauluja tarvittaessa.

Autonrakentajantien jalankulku- ja pyöräilyjärjestelyt

- Autonrakentajantien varrella ei jalankulku- ja pyöräilyväylää. Ketunkalliolta Raumantien ylikulkusilta pitkin tuleva väylä ("Viskipolku") kulkee noin 100 metrin päässä kadusta. Kadun varrella on kuitenkin kävelijöitä ja pyöräilijöitä, myös pimeään aikaan.
- Asemakaavassa Autonrakentajantien rakentamaton eteläpuoli on teollisuustonttia. Sinne on rakenteilla hallirakennus autotehtaalalle, mikä lisää kadunylitystarvetta.

Tilanne

- Akkutehtaan työntekijöitä palvelevan pysäköintialueen rakentaminen Autonrakentajantien varteen piti aloittaa kesällä 2022, mutta se jätettiin odottamaan. Pidemmällä aikavälillä pysäköintialueelle on tarve. Kaupunki antaa asuinparakkien vieressä sijaitsevan alueen autotehtaan tilapäiseen pysäköintikäyttöön. Pitemmällä aikavälillä alue on varattu kaupungin uudelle varikolle, joten jatkoa ajatellen uuden pysäköintialueen toteuttaminen autotehtaan aidan sisäpuolelle olisi parempi vaihtoehto.
- Jalankulku- ja pyörätien rakentaminen Autonrakentajantien varteen ei ole kaupungin suunnitelmissa. Läheinen "Viskipolku" on pyöräilyn pääreitti eikä rinnakkaista reittiä ole perusteltua tehdä. Ongelmana on myös Raumantien ylitys: jkp-tietä ei joka tapauksessa voisi rakentaa Autonrakentajantien päähän saakka, koska siellä on vastassa Raumantien erkanemiskaista ja ylipäättään liittymäalue. Vaihtoehtona on tehdä yhteyksiä nykyiselle jkp-tielle: yhteyttä Viskipolulta Autonrakentajantielle ja saarekesuojatietä Autonrakentajantien yli tehtaan alueelle on alustavasti tarkasteltu.
- Autotehtaan tontin lounaiskulmaan sijoittuvasta uudesta traileri-alueesta huolimatta osa trailereista pysäköidään jatkossakin suunnitellun uuden pysäköintialueen vieressä. Sieltä tarvittaisiin turvallinen jalankulkuyhteys Autotehtaankadun poikki autotehtaan alueelle. Myös uusi hallirakennus synnyttää jatkossa sekä jalankulku- että ajoneuvoliikennettä (osien kuljetuksia) Autotehtaankadun poikki.
- Lisätarkastelua vaatisivat myös Raumantien varren bussipysäkit. Niiden kohdalla on tarve tienylitykselle ja/tai sujuville kävely-yhteyksille, mutta niiden järjestäminen on hankalaa. On tarpeen arvioida myös sitä, ovatko pysäkit oikeissa kohdissa.

Jatkotoimet

- Kaupunki ja autotehdas käsittelevät ja suunnittelevat yhdessä Autotehtaankadun ja sen vierialueiden toimintoja, toimintojen välisiä yhteyksiä ja niitä palvelevia turvallisia liikennejärjestelyjä. Samalla mietitään Raumantien linja-autopysäkkien sijainteja, jalankulku- ja pyöräily-yhteyksiä ja liikennejärjestelyjä kokonaisuudessaan. Suunnittelussa on tarpeen ottaa huomioon myös tulevaisuudessa mahdollisten autotehtaan ja sataman välisten automaattikuljetusten edellytykset.
- Kaupunki parantaa jalankulun ja pyöräilyn opastusta ja kehittää Raumantien länsipuolista jalankulku- ja pyöräilyreitistöä Saarniston ja Hiun alueella niin, että kulkijat ohjautuvat paremmin Raumantien ylikulkusillan kautta "Viskipolulle".

Kuva Google Maps

Autotehtaankadun järjestelyt autotehtaan P-alueen kohdalla

- Autotehtaan henkilöstökyselyn mukaan nykyjärjestelyt (kevät 2022) ovat ongelmallisia jalan ja pyörällä kulkijoille erityisesti Kurjenpolun suunnasta tultaessa. Huoltoaseman jälkeen pyörätie hiipuu pientareeksi, talvella ei ole oikein sitäkään. Suojatie on vilkkaasti liikennöidyn mutkan välittömässä läheisyydessä ja vain harva auto pysähtyy päästämään kävelijät yli. Lisäksi ongelmana ovat tien varteen jalankulkuväylälle pysäköidyt autot.
- Myös P-alueella mm. jalankulkijoiden reitit on koettu ongelmana pysäköintipaikkojen riittävyyden lisäksi.

Tilanne

- Kaupunki on lunastanut katualueen autotehtaalta ja teettänyt syksyllä 2022 valmistuneen parantamisurakan, jossa em. ongelmat on korjattu.
- Myös P-alueelle on autotehtaan toimesta tehty parannustoimia, joilla ohjataan autojen kulkua ja parannetaan jalankulkijoiden turvallisuutta mm. korotetulla jkp-väylällä.
- Autotehtaankadun saneerausta on tarkoitus jatkaa eteenpäin Kurjenpolulle saakka.

Jatkotoimet

- Kaupunki laatii suunnitelman Autotehtaankadun parantamisesta välillä autotehtaan P-alue - Kurjenpolku.
- Autotehtaankadun ja P-alueen välille toteutettu korkeusero on herättänyt ärtymystä autoilijoissa. Korotuksen tarkoitus on hillitä vauhtia ja parantaa turvallisuutta. Tilannetta on perusteltua seurata jonkin aikaa ja kritiikin jatkuessa harkita toimenpiteiden tarvetta.

Google

Kuva Google Maps

3. Kantatien 43 (Kalannintie, Laivanrakentajantie) liikennejärjestelyt

Kt 43 Kurjenpolun ja Autotehtaankadun liittymät

- Kurjenpolun ja Autotehtaankadun liittymien ruuhkautuminen autotehtaan vuoronvaihtojen aikana koetaan ongelmaksi. Kolmihaaraista Autotehtaankadun liittymää käyttää myös raskas liikenne, mutta Kurjenpolun liittymä on vilkkaampi ja nelihaarainen.
- Ratkaisukeinoja ovat liikennevalot tai kiertoliittymä. Liikennevalot ovat kiertoliittymiä parempi, nopeampi ja edullisempi vaihtoehto. Syynä on se, että kantatiellä on jo ennestään liikennevaloja sekä se, että liittymät ovat valmiiksi kanavoituja, jolloin ne vaativat vain liikennevalotekniikan rakentamisen (n. 100 000 euroa per liittymä).
- Kurjenpolun liittymän ruuhkaisuutta voidaan vähentää myös tarjoamalla vaihtoehtoinen ajoreitti rakentamalla katuyhteys Kurjenpolulta Betorantielle, josta on yhteys kantatielle nykyisen liikennevaloliittymän kautta. Kaupunki on suunnitellut katuyhteyttä alustavasti alueen kaavoituksen yhteydessä. Katu palvelisi samalla kantatien rinnakkaisyhteytenä ja osana alueen kehittyvää maankäyttöä palvelevaa katuverkkoa.

Tilanne

- Liikennevalohankkeiden kustannusjako valtion ja kunnan välillä perustuu normaalisti kummankin vastuulla olevien liittymähaarojen suhteeseen, joka Kurjenpolun liittymässä on 50/50 %. Valtion osalta liikennevalojen rahoitus tulee nykyään Fintrafficilta, joka hallinnoi kaikkia valtion liikennevaloja.
- ELY-keskus on esittänyt Fintrafficille liikennevalojen rakentamista Kurjenpolun liittymään sekä teettänyt liikennelaskennat, jotka kuvaavat tilannetta autotehtaan iltapäivän vuoronvaihdon aikaan, ja laskentatietoihin perustuvan toimivuustarkastelun. Tulosten mukaan liittymä toimii ruuhkatilanteessakin välttävästi. Liikennevalojen rakentaminen lisäisi selvästi autoliikenteen viivytyksiä, koska se katkoo pääsuunnan liikennettä, myös ruuhka-ajan ulkopuolella. Näin ollen liikennevalojen rakentaminen ei ole yhteiskuntataloudellisesti kannattavaa eikä siihen kovin helposti saa valtion rahoitusta. Fintrafficin mahdollinen rahoitus vuodelle 2023 selviää joulukuussa, mutta se näyttää hyvin epätodennäköiseltä. Halutessaan kaupunki voi kuitenkin tehdä valot omalla kustannuksellaan.
- Autotehtaankadun ja kantatien liittymässä on vaarallinen suojatie/pyörätien jatke Autotehtaankadun yli. Sen parannussuunnittelu on käynnissä kaupungin toimesta. Suunnitteilla on suojatiesaareke Autotehtaankadun päähän sekä turvallisempi kulkuyhteys myös hautausmaalle. Hankkeelle on varattu rahoitus kaupungin budjetissa vuodelle 2023. Lisäksi ELY-keskus on suunnitellut samassa yhteydessä valaistuksen parantamista.

Jatkotoimet

- Kurjenpolun liikennevaloissa on kysymys enemmän liikenneturvallisuudesta kuin liittymän ruuhkautumisesta. Vuoronvaihdon aikaan Kurjenpolulta liitytään kantatielle vilkkaan liikenteen sekaan pieniin autoväleihin. Autotehtaalla tehdään tällä hetkellä kolmen vuoron sijasta kahta ja henkilöstöä on normaalia vähemmän töissä, joten tällä hetkellä liikennevalojen tarve on pienempi. Liikennevalohankkeeseen voidaan palata tarpeen mukaan myöhemmin. Sitä ennen ELY-keskus ja kaupunki selvittävät, onko perusteltua laskea kantatien nopeusrajoitus 50 kilometriin tunnissa jo ennen Kurjenpolun liittymää (nykyisin rajoitus alkaa ennen Autotehtaankadun liittymää), mikä helpottaisi ja turvaisi Kurjenpolulta liittymistä.
- Kaupunki jatkaa Kurjenpolun ja Betorantien välisen katuyhteyden suunnittelua.
- Kaupunki toteuttaa Autotehtaankadun liittymän parantamistoimet vuonna 2023 ja ELY-keskus parantaa samalla liittymän valaistusta.

Kt 43 Laivanrakentajantien, Rantakadun ja Hangontien liittymäjärjestelyt

- Kaupunki on teettänyt suunnitelman liittymäjärjestelyjen uusimisesta siten, että sataman suunta muuttuisi pääsuunnaksi. Järjestely sujuvoittaisi kuljetuksia sataman ja autotehtaan (+muun sisämaan) välillä. Hanke on kuitenkin kallis, 600 000 - 700 000 €, eikä sille ole rahoitusta. Lisäksi haasteina ovat liittymäalueen poikki kulkeva sähkölinja sekä satamareitille jäävä sillan alikulku, joka ei riitä erikoiskuljetuksille.
- Alue on pääasiassa kaupungin katuverkkoa, Laivanrakentajantiellä hallintaraja valtio/kaupunki on lähellä Rantakadun liittymää ja Yaran pengertien hallintaraja öljyntorjuntavarikon liittymän kohdalla. On epäselvää, onko Yaralle johtava pengertie yksityistie vai joku muu, jonkinlainen sopimus valtion kanssa on ilmeisesti joskus tehty.

Tilanne

- Satamahalleihin on tulossa autotehtaan tuotantotiloja. Sitä varten on suunniteltu uutta liittymää Hangontieltä teollisuushallialueelle ennen öljyntorjuntavarikon nykyistä liittymää.
- Alueen pitemmän tähtäimen liikennetkaisuja olisi tarpeen miettiä laajemmin. Myös radan ylitys on ongelmallinen kohta, on pohdittu mm. mahdollisuutta rakentaa yhteys satamaan radan yli suoraan Laivanrakentajantien sillalta. Kaupunki on jatkamassa selvittelyä hankkeeseen liittyvistä asioista ja vaihtoehtoista.
- Hanke liittyy pitemmällä aikavälillä myös automaattisiin kuljetuksiin. Autotehtaan ja sataman väliset kuljetukset muuttuvat ensi vaiheessa sähköisiksi, sen jälkeen jollain aikavälillä on tavoitteena autonomiset kuljetukset tehtaan sisäisessä kuljetuksissa traileriparkin ja tehtaan välillä sekä ulkopuolella satamaan. Mahdolliset lainsäädännölliset ja hallinnolliset esteet pitää kuitenkin selvittää ja poistaa ennen kuin automaattikuljetuksia ruvetaan toteuttamaan. Tulevaisuudessa sataman ja tehtaan väliseltä kuljetusreitiltä pitäisi poistaa mahdolliset automaattikuljetusten esteet, mikä on tarpeen ottaa huomioon mm. liittymäjärjestelyjen suunnittelussa.

Jatkotoimet

- Kaupunki rakentaa liittymän suoraan Hangontieltä teollisuushallialueelle.
- Kaupunki teettää alueesta konsepti/hankesuunnitelman. Suunnittelun käynnistyessä tarvitaan sidosryhmäsuunnittelua ja alueen toimijoiden näkemyksiä. Kaupunki voisi teettää luonnossuunnitelmia, joiden pohjalta voidaan käydä keskusteluja toimijoiden kanssa. Huomioon otettavia tarpeita ovat mm. erikoiskuljetukset sekä sataman ja autotehtaan välisen autonomisen liikenteen edellytykset.

Vt 8 / kt 43 Laitilan eritasojärjestelyt

- Laitilan eritasojärjestelyjen tiesuunnitelma on pitkällä ja tarvittava asemakaavamuutos käynnissä. Seuraava vaihe on tiesuunnitelman vieminen hyväksyttäväksi. Hankkeen toteuttamisvalmius on arviolta 2023. Hankkeen päivitetty kustannusarvio on noin 42 milj. euroa.
- Hanke on Väyläviraston investointiohjelmassa 2023-2030 ohjelman ulkopuolelle jääneiden hankkeiden joukossa. Investointiohjelma päivitetään vuosittain, uusi ohjelma valmistuu keväällä 2023. Investointiohjelma on väyläviranomaisen ”tarjotin” toteutettavaksi ehdotetuista ja riittävän toteuttamisvalmiuden omaavista hankkeista, päätösvalta isojen liikenneinvestointihankkeiden toteuttamisesta on eduskunnalla.

Tilanne

- ELY-keskus on esittänyt hanketta Väyläviraston investointiohjelmaan ja Uusikaupunki on lausunnoissaan painottanut hankkeen tärkeyttä.
- Hankkeen etenemiseen ja erityisesti toteuttamisrahoituksen saamiseen voidaan vaikuttaa edunvalvonnalla, päätökset rahoituksesta ovat poliittisia.

Jatkotoimet

- Kaupunki ja autotehdas keskustelevat yhteisestä edunvalvonnasta hankkeen edistämiseksi. Yhdeksi perusteluksi ja laajemman tuen varmistamiseksi on hyvä tuoda esiin myös se, että Laitilan eritasoliittymähanke on suunnitelmien mukainen osa valtatie 8 Turku-Pori laajempaa kehittämisspolkua.

Liittymäjärjestelyt idästä katsottuna, tiesuunnitelman havainnekuva (Laitilan kaupunki)

4. Joukkoliikenneyhteydet

Autotehtaan työmatkavuorot

- Turku-Uusikaupunki-työmatkayhteys on autotehtaan tarpeisiin räätälöity ELY-keskuksen ja autotehtaan yhteishankinta. Autotehtaan henkilöstökyselyn vastauksissa esille nousseet tarpeet mm. reittivariaatioista Vehmaan kautta ja toimistotyöntekijöitä palvelevista aikatauluista ovat pitkälti tiedossa, mutta rajallisilla resursseilla ei saa kaikkea. On tietoisesti valittu hankittavaksi vuorotyöntekijöitä palvelevat aikataulut ja valtatietä 8 pitkin kulkeva reitti. Liikennettä ajaa kaksi autoa, joissa on yhteensä noin sata paikkaa. Hinta on työntekijöille edullinen, joko 5 € per matka tai kuukausilippu 140 €/30 vrk.
- Porin ja autotehtaan välisessä liikenteessä ELY-keskus ei ole mukana. Siinä Porin kaupunki ollut aloitteellinen, kunnat ja autotehdas ostavat liikenteen yhdessä.
- Turun päässä liityntämatkat eivät vuorotyöaikoina ole useinkaan mahdollisia joukkoliikenteellä, minkä vuoksi autoliityntä on tarpeen ja tärkeää. Henkilöstökyselyssä toivottiin liityntäpysäköintimahdollisuuksien parantamista. Työmatkavuorojen pysäkit perustuivat autotehtaan arvioon siitä, miltä postinumeroalueilta työntekijöitä tulee eniten. Turun seudulta haettiin pysäkkejä, joissa liityntä olisi mahdollista, mutta niitä ei oikein löytynyt. Turun linja-autoasema, Länsikeskus ja Raisio ovat vilkkaimmat pysäkit, mutta niiden liityntäpysäköintiolosuhteet eivät ole ELYn käsissä. Keskusta-alueilla pitkäaikainen kadunvarsipysäköinti on harvoin mahdollista ja kaupallisetkin toimijat pyrkivät pikemminkin varmistamaan, ettei heidän alueelleen tule pitkäaikaispysäköintiä. Esimerkiksi Länsikeskuksessa kauppaliike asetti myöhemmin 4 tunnin rajoituksen pysäköintialueelleen.

Kehittämisvaihtoehtoja

- Länsikeskuksen liityntäpysäköinti vaatisi, että Turun kaupunki sopii asiasta yksityisten liikeyrittäjien kanssa. Raision keskustaan on vaikea saada lisää paikkoja, on ahdasta ja liityntäpaikkoja tarvittaisiin paljon. Raisio on keskusteluissa tuonut esiin, että heillä ei ole tahtotilaa tarjota kaupungintalon pysäköintialuetta nykyistä enempää veloituksetta liityntäpysäköintiin. Kaupungilla oli parkkitalosuunnitelmia tuleville vuosille ja sitä on tarjottu ratkaisuksi, mutta tällöin pysäköinti on luonnollisesti maksullista.
- Raisiossa vuorot pysähtyvät em. kohteiden lisäksi myös vt 8:n ja Kustavintien eritasoliittymän pysäkeillä. Olisi hyvä selvittää, voisiko ELY-keskus toteuttaa liityntäpysäköintiä niiden yhteyteen. Se voisi osaltaan palvella myös Turkuun suuntautuvaa liikennettä edellyttäen, että kasitietä ajavat Turun seutulinjaston autot ajaisivat jatkossa eritasoliittymän pysäkkien kautta eikä suoraan ohi. Markkinaehtoinen Rauman ja Porin suunnan liikenne tekee omat pysähtymisratkaisunsa.
- Yksi tarkastelun arvoinen ratkaisu olisi, että bussit lähtevät jostain muualta ja ajavat sieltä Turun linja-autoaseman kautta nykyreitilleen. Autokierto ei ole Turun päässä esteenä. Kustannuksina ratkaisu tarkoittaisi tällä hetkellä noin 25 000 €/vuosi. Sopivan lähtöpaikan löytäminen on kuitenkin haastavaa. Pysäköintitilaa voisi olla esimerkiksi messukeskuksen P-alueella, mutta lähtö sieltä on takaperoinen ja lisää matkaa aikaa 15 minuuttia, mikä ei enää ole kilpailukykyinen ratkaisu. Jos lähtö olisi Turun itäpuolelta (Kupittaa, Varissuo, Kaarina ...), liityntäpysäköintialueen löytäminen on edelleen haastavaa, mutta ratkaisu voisi hajauttaa autoliityntäpaikkojen tarvetta ja helpottaa samalla liityntää jalan/pyörällä/paikallisbusseilla.

Jatkotoimet

- Autotehdas selvittää, onko liityntä Turusta lähteviin busseihin ongelma. Jos parantamistarvetta on, ELY-keskus ja autotehdas selvittävät, voidaanko liityntää helpottaa aloittamalla työmatkavuorot sopivasta paikasta Turun itäpuolelta.
- ELY-keskus lisää kasitien ja Kustavintien eritasoliittymän liityntäpysäköinnin kehittämistarvekorin jatkotarkasteluja varten.

Normaali vuoroliikenne ja Uudenkaupungin sisäinen liikenne

- Turku-Vehmaa-Uusikaupunki: Turku-Uusikaupunki-työmatkayhteyksien aikataulut on räätälöity autotehtaan vuorotyöntekijöille. Normaalin Turku-Uusikaupunki-vuoroliikenne palvelisivat aikataulujen puolesta autotehtaan toimistotyöntekijöitä, mutta Kustavintien kautta kulkeva reitin lähimmältä pysäkiltä Uudenkaupungin keskustasta on autotehtaalle noin 2 km kävelymatka. Vuorojen ajaminen autotehtaalle ei ole toteutettavissa nykyisillä automäärillä, autokierrot ovat niin tiukat. Lisäauto merkitsee lisäkustannuksia, jotka eivät ole nykyresursseilla mahdollista. Aiemmin liikenteestä 50% oli ostoliikennettä ja 50% markkinaehtoista, mutta vuonna 2022 liikennöitsijä luopui markkinaehtoisesta liikenteestä. Tällä hetkellä ELY ja kunnat ostavat kaiken liikenteen, kustannuksista vastaavat Uusikaupunki, Vehmaa ja ELY. Sopimukset on ajoitettu päättymään 31.5.2024, jolloin isommat rakenteelliset muutokset ovat mahdollisia. Nykysopimuksissa muutosvara sopimuksen aikana on pienehkö.
- Rauma-Pyhäranta-Uusikaupunki: Liikenne on kokonaan ostoliikennettä. Autotehtaan yhteystarvetta on nostettu esiin lisäliikenteen perustelemiseksi, mutta reitti ei ole kilpailukykyinen pääteitä (vt 8 - kt 43) pitkin kulkevaan verrattuna.
- Uusikaupunki-Laitila: Liikenne on kokonaan ostoliikennettä. Tarjonta on 6 vuoroa päivässä per suunta, jonka varassa autotehtaalla pystyy käymään toimistotöissä. Lähin pysäkki on kt 43:n varrella Autotehtaankadun liittymässä.
- Ukikyty ja kaupungin sisäinen liikenne: Ukikyty on ollut Uudenkaupungin kaupungin ostama kutsupohjainen pikkubussipalvelu, jonka reitit muodostetaan automaattisesti asiakkaiden tilausten pohjalta. Samaan suuntaan kulkevia matkustajia yhdistellään samoille reiteille ja kyydin lähtöaika ilmoitetaan joustavasti 15 minuutin aikavälinä. Palvelualueena on Uudenkaupungin keskustan ja Kalannin taajama-alueet. Liikenne päättyi vuoden 2022 lopussa, kun kaupunki päätti, ettei se jatka liikenteen rahoitusta. Uudenkaupungin sisäisen liikenteen ja koulukuljetusten sopimukset ovat päättymässä ja kilpailutetaan uudelleen keväällä 2023. Siinä yhteydessä mietitään uusia liikennekonsepteja.

Kehittämismahdollisuudet

- Nykytilanteessa, kun Uudenkaupungin bussiyhteydet ovat kokonaan ostoliikennettä, olisi periaatteessa mahdollista muodostaa toimistotyöntekijöitä palvelevia yhteyksiä autotehtaalle yhteensovittamalla (vaihto Ukissa) tai yhdistämällä (heilurilinja) Turun suunnan ja Laitilan tai Pyhärannan suunnan vuoroja. Kyse on pitkälti autokierro- ja aikataulukysymyksistä, lippuasiat ovat sovittavissa. Nykyaikatauluilla Turusta tulevan aamubussin jatkona Laitilaan ajavan bussin kyydissä voisi päästä Autotehtaankadun liittymään. Iltapäivällä hyvin yhteensopivia vuoroja ei ole. Aikataulujen räätälöintiä voisi tutkia lisää. Viimeistään kesällä 2025, kun liikenteiden ostosopimukset ovat katkolla, jatkoyhteyksiä voi miettiä laajemmin.
- Myös kaupungin sisäisten liikenteiden hyödyntämistä jatkoyhteyksinä keskustasta autotehtaalle ja takaisin voisi tutkia kevään 2023 kilpailutusten yhteydessä. Kaupungin ja ELY-keskusten liikenteisiin on helppo sopia yhteinen kausilippu, kertalipun kohdalla yhteislipun toteuttaminen on hankalampaa.

Jatkotoimenpiteet

- ELY-keskus ja Uusikaupunki selvittävät yhdessä tarkemmin, onko jatkoyhteyksiä keskustan ja autotehtaan välillä järjestettävissä jo nykyliikenteen ja/tai Ukikytydyn avulla. Viimeistään uusia ostosopimuksia valmisteltaessa autotehdasta palvelevat matkakettjut otetaan huomioon. Sujuvat jatkoyhteydet Turun vuorobusseista palvelisivat myös muita työpaikkoja kuin autotehdasta.

5. Valmet Automotiven liikkumissuunnitelman toimenpiteet

Samaan aikaan tämän työn kanssa on ollut käynnissä Valmet Automotiven työmatkaliikenteen kehittämishanke, jossa on keskitytty autotehtaan omiin kehittämistoimenpiteisiin. Hanke on raportoitu nimellä Valmet Automotiven liikkumissuunnitelma (Mobinet Oy 2022).

Liikkumissuunnitelmaan on koottu useita kestävästä työmatkaliikunnasta mahdollistavia ja kannustavia toimenpiteitä, joita autotehtaalla jatketaan, käynnistetään tai jatkoselvitetään:

- Parannetaan henkilöstötiloja vastaamaan työmatkakävelyn ja -pyöräilyn tarpeisiin.
- Otetaan käyttöön työsuhdepyörä ja tarjotaan se osana palkkaa Valmet Automotiven työntekijöille kaikkialla Suomessa.
- Jatketaan räätälöityjen työmatkabussiyhteyksien hankintaa Turusta ja Porista yhteistyössä ELY-keskuksen ja kuntien kanssa.
- Toteutetaan henkilöstölle lisää sähköautojen latauspaikkoja ladattavien autojen määrän kasvaessa.
- Jatketaan ilmaisen sähköautojen latauksen tarjoamista henkilöstölle. Työnantajan maksama sähköauton lataaminen työpaikalla tai julkisessa latauspisteessä on verovapaata vuoteen 2025 asti.
- Selvitetään, onko tehtaalle toteutettavissa lepo huone, joka on käytettävissä, jos työntekijän vointi ei esimerkiksi sairauskohtauksen, väsymyksen tai muun syyn takia mahdollista pitkää bussimatkaa tai autolla ajamista.
- Selvitetään, onko poikkeustilanteissa - erityisesti pitkien työmatkojen kohdalla - tarvittavalle tilapäismajoitukselle kysyntää ja onko kaupallisesta majoitustarjonnasta löydettävissä toimiva autotehtaalle räätälöity ratkaisu.
- Selvitetään, onko kysyntää autotehtaan vuoronvaihtopäiväkodille, joka tarjoaisi lyhytaikaista lastenhoitoa työpaikalla ja vähentäisi vanhempien turhaa edestakaisin ajoa silloin, kun lapsen molemmat vanhemmat ovat töissä autotehtaalla.
- Tuetaan kestävästä liikkumisesta kehittämistoimia viestinnällä ja kampanjoilla.
- Seurataan suunniteltujen toimenpiteiden toteutumista ja työmatkaliikenteen kehitystä autotehtaan kestävästä kehityksen raportoinnin yhteydessä ja päivitetään työmatkaliikenteen kulkutapajakauma, päästöt ja muut keskeiset tunnusluvut työmatkakyselyllä kolmen vuoden välein.

